

Samenvatting van Both ENDS' rapport **'Towards Paris Proof Export Support: *Why and how the Dutch government must make its export support fossil free***'

Nederland ging in december 2015 akkoord met het nieuwe Klimaatverdrag van Parijs, waarin onder andere wordt gesteld dat de opwarming van de aarde beperkt moet blijven tot maximaal 2 graden Celsius, liefst 1,5. Dat betekent dat alle bewezen fossiele reserves in de grond moeten blijven. Maar in de praktijk ondersteunen overheden het uit de grond halen van deze brandstoffen met miljarden.

Een van de belangrijkste instellingen die overheden inzetten om hun eigen private sector te ondersteunen, is de zogenaamde exportkredietverzekeraar. Deze verleent namens de staat verzekeringen en garanties aan bedrijven die zaken doen in het buitenland, om zo de financiële risico's van deze ondernemers te verkleinen. Deze ondersteuning maakt het bedrijven makkelijker om toegang te krijgen tot financiering van bijvoorbeeld private banken. Bijna elk westers land heeft zo'n exportkredietverzekeraar (Export Credit Agency of ECA). In Nederland verzorgt Atradius Dutch State Business (ADSB) deze faciliteit namens de overheid.

Tweederde naar de fossiele-energiesector

Both ENDS maakte een analyse van alle transacties van ADSB in de periode 2012-2015, waaruit bleek dat ADSB voor een totaal van € 7,3 miljard projecten verzekerde die relateren aan de fossiele-brandstoffensector. Dat is tweederde van de totale waarde die ADSB in die periode verzekerde. Bijna alle verzekeringen die energieprojecten ondersteunen, zijn gerelateerd aan fossiele brandstoffen; slechts 1% gaat naar projecten voor hernieuwbare energie. De enorme ondersteuning voor de fossiele-brandstoffensector bemoeilijkt de energietransitie die nodig is in het licht van het Parijsakkoord.

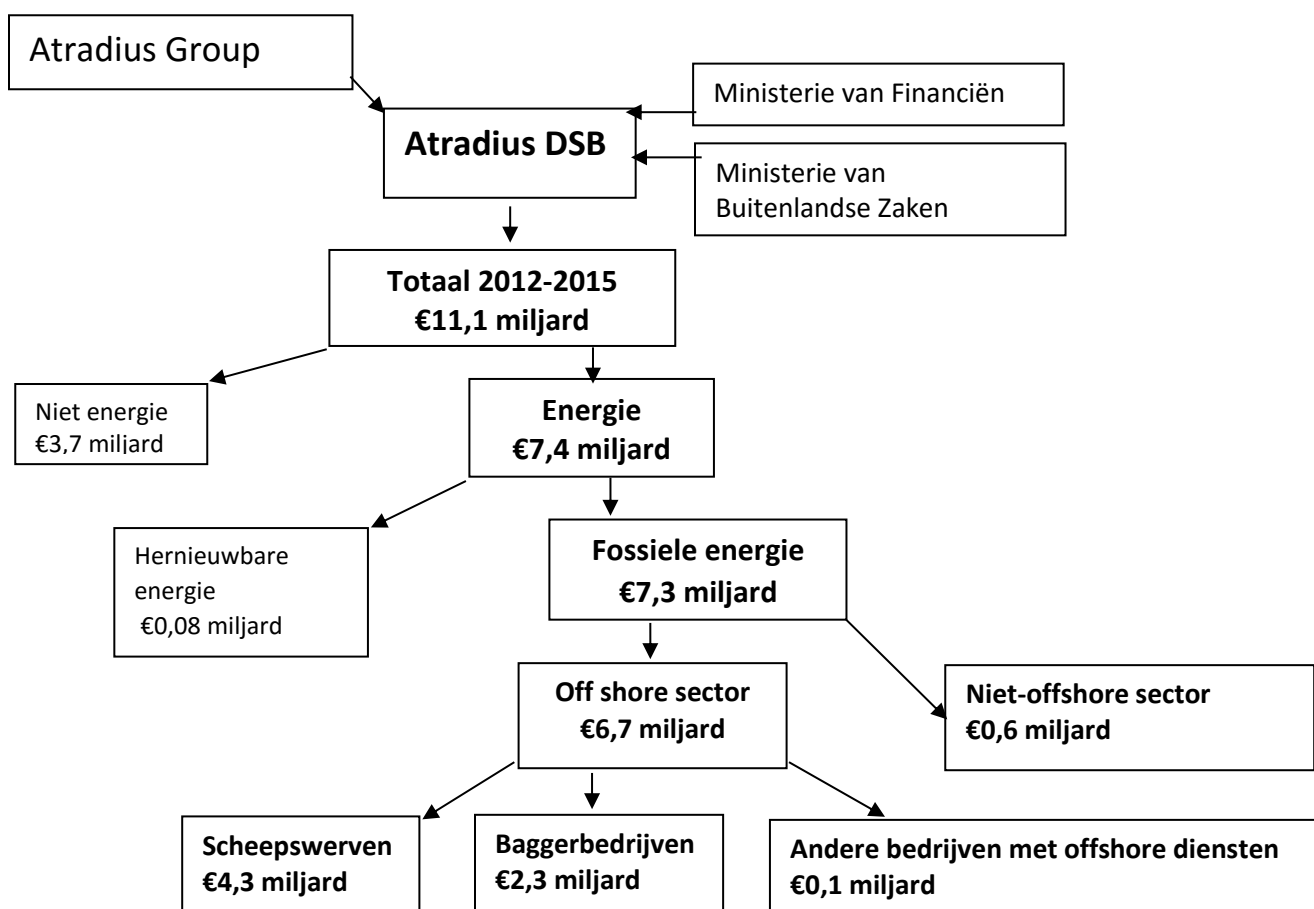
Het Ministerie van Financiën is primair verantwoordelijk voor het beleid van ADSB en het parlement heeft een belangrijke toezichthoudende rol. Tot nu toe vindt geen politieke discussie plaats over de mate waarin ADSB de fossiele-brandstoffensector ondersteunt en hoe dit in lijn gebracht kan worden met de afgesproken klimaatdoelen. Op dit moment wijst niets erop dat de Nederlandse overheid het gebruik van publieke middelen ter ondersteuning van de fossiele-brandstoffensector problematisch vindt.

Offshore en maritieme zaken

De steun van ADSB voor projecten in de fossiele-brandstoffensector gaat voor het overgrote deel (92%) naar de offshore en maritieme sector. Bijvoorbeeld naar scheepswerven die 'pijplegschepen' bouwen en varende boorplatforms, de zogenaamde 'Floating Production, Storage en Offloading ships' (FPSO's). Of naar baggeraars om kanalen uit te baggeren van havens die speciaal worden gebouwd voor de overslag van fossiele brandstoffen, of naar bedrijven die de kust opspuiten en uitbreiden zodat er olieraffinaderijen op gebouwd kunnen worden. De exportkredietverzekeringen aan Nederlandse exporteurs van dergelijke projecten leveren zodoende een grote bijdrage aan de uitbouw van de infrastructuur van de wereldwijde olie- en gasketens.

ADSB verzekert in deze sector enorme bedragen per project: in 2015 werd zelfs één verzekering afgegeven met een verzekerde waarde van ruim 1 miljard euro. Deze verzekering werd afgegeven voor

de bouw van een FPSO, die gebruikt wordt voor het winnen van olie in de diepzee voor de kust van Brazilië.

Nauwelijks sociale en milieu-screening

Projecten die zijn gerelateerd aan fossiele brandstoffen, maar betrekking hebben op de bouw van schepen, worden meestal gecategoriseerd als 'M' of 'nee', wat betekent dat ADSB na de verplichte *due diligence* nauwelijks of geen aanvullend onderzoek doet naar de sociale en milieugevolgen van een project. Dat is problematisch, want de kans dat zich sociale en milieueffecten voordoen is veel groter in het land waar een FPSO wordt ingezet, dan op de werf waar deze is gebouwd. In het due diligence-proces van ADSB moet volgens Both ENDS daarom óók rekening worden gehouden met deze (indirecte) effecten op de gehele fossiele-brandstofketen.

Publieke middelen

Investeren in een toekomst die draait op de winning van fossiele brandstoffen, wordt door exportkredietverzekering steun aantrekkelijk gemaakt voor private bedrijven en banken. Deze praktijk strookt niet met de verplichtingen die overheden zijn aangegaan in het kader van het Klimaatakkoord van Parijs. Both ENDS realiseert zich dat het afbouwen van exportkredietverzekeringen ter ondersteuning van de fossiele-brandstoffensector geleidelijk moet gaan. Maar we kunnen de discussie over de manier waarop deze uitfasering moet worden vormgegeven niet langer uitstellen. Gezien de

dringende noodzaak om klimaatverandering te bestrijden, doet Both ENDS met dit rapport een beroep op de Nederlandse regering - vooral het Ministerie van Financiën - en Nederlandse parlementariërs, een plan te maken waarin heldere doelstellingen en stappen worden geformuleerd voor het afschaffen van exportkredietverzekeringen voor de fossiele brandstoffensector.

Hoe gaan financiële instanties bijdragen aan klimaatdoelen?

In een motie die in mei 2016 in de Tweede Kamer werd aangenomen, wordt de Nederlandse overheid gevraagd om afspraken te maken over hoe financiële instanties een bijdrage gaan leveren aan de klimaatdoelstelling om onder 1,5 graden Celsius te blijven. Met de motie vraagt de Tweede Kamer de regering om de financiële sector bij haar inspanningen in die richting te ondersteunen, en te onderzoeken hoe het inzicht kan worden vergroot in de 'klimaatintensiteit' van leningen en investeringen van Nederlandse financiële instellingen.

In lijn met bovengenoemde motie roept Both ENDS de Nederlandse regering en de Tweede Kamer op om ervoor te zorgen dat de exportkredietverzekering van ADSB aansluit op de klimaatdoelen van het Parijs Akkoord:

1. Rapporteer vanaf 2017 met duidelijke, begrijpelijke en openbare informatie over alle exportkredietverzekeringen voor handelstransacties die bijdragen aan de fossiele brandstofsector én over de voortgang in het verlagen van het volume van dit soort transacties in de portefeuille van ADSB. Hierbij moet worden aangesloten bij bestaande initiatieven voor 'carbon disclosure and accounting'. De Franse wet voor het introduceren van verplichte 'carbon disclosure' voor beursgenoteerde bedrijven en 'carbon reporting' voor institutionele beleggers dienen als voorbeeld. De Nederlandse regering moet zorgen dat ADSB zich aansluit bij het Platform Carbon Accounting Financials (PCAF) en nauwlettend bewaken en rekening houden met het werk van de Werkgroep Klimatrisico's, onder het Platform voor Duurzame Financiering.
2. Stel een ambitieuze datum - bij voorkeur 2020 – waarop alle exportkredietondersteuning uitsluitend gericht is op transacties die bijdragen aan koolstofarme en klimaatbestendige ontwikkelingen.
3. Stel een ambitieuze einddatum – bij voorkeur 2020 - om alle exportkredietondersteuning uit te sluiten voor transacties die ontwikkeling en gebruik van fossiele brandstoffen bevorderen.
4. Start de uitfasering met het beëindigen van ondersteuning voor nieuwe infrastructuur projecten ten behoeve van de winning, transport en verwerking van fossiele brandstoffen.
5. Promoot het opstellen van een uitsluitingslijst voor fossiele brandstof gerelateerde projecten (kolen, olie en gas) die door alle ECAs bij de OESO moet worden aangenomen.

Links:

- [Het volledige rapport 'Towards Paris Proof Export Support'.](#)
- [Uitzending Reporter Radio van 18 juni 2017: De exportkredietverzekering te fossiel?](#)
- [De infographic in jpg formaat.](#)